

Γενική Γραμματεία Πολιτικής Προστασίας

Γενικές οδηγίες αυτοπροστασίας σε περίπτωση βιομηχανικού ατυχήματος

ΕΝΗΜΕΡΩΘΕΙΤΕ ...

Σε περίπτωση βιομηχανικού ατυχήματος με εμπλεκόμενες επικίνδυνες ουσίες, οι αρμόδιες Αρχές, κατόπιν σχετικής εισήγησης του επικεφαλής του Πυροσβεστικού Σώματος στο σημείο του περιστατικού, αποφασίζουν σχετικά με το ασφαλέστερο μέτρο που θα πρέπει, κατά περίπτωση, να δρομολογηθεί, με στόχο τη διαφύλαξη της ασφάλειας της ζωής και της υγείας των πολιτών, δηλαδή:

- παραμονή σε ασφαλείς κλειστούς χώρους ή
- προληπτική-οργανωμένη απομάκρυνση.

Επισημαίνεται ότι προκειμένου να εκτιμηθεί από τον επικεφαλής του Πυροσβεστικού Σώματος στο σημείο του περιστατικού το ασφαλέστερο μέτρο μεταξύ παραμονής σε κλειστούς χώρους και οργανωμένης απομάκρυνσης των πολιτών, λαμβάνονται υπόψιν διάφοροι παράγοντες, όπως, πιθανά αποτελέσματα δειγματοληψιών και μετρήσεων, ο απαιτούμενος χρόνος για την υλοποίηση της οργανωμένης απομάκρυνσης σε σχέση με τη χωροχρονική κατανομή της συγκέντρωσης του τοξικού νέφους, οι πιθανές συνέπειες των επικινδύνων ουσιών στον άνθρωπο, η τρωτότητα της πέριξ στην εγκατάσταση περιοχής κλπ.

Για τον λόγο αυτό είναι σημαντικό:

- Να μελετήσετε, να εξοικειωθείτε και να εφαρμόσετε τόσο τις γενικές οδηγίες που σας παρέχονται στη συνέχεια όσο και τις εξειδικευμένες ανά εγκατάσταση SEVESO οδηγίες αυτοπροστασίας που βρίσκονται αναρτημένες στον ιστοχώρο της οικείας Περιφέρειας, μέχρι να σας δοθούν οι ειδικές οδηγίες κατά τη διάρκεια ενός ατυχήματος.
- Σε περίπτωση ατυχήματος, **να ακολουθήσετε μόνο τις οδηγίες που θα δοθούν από τις αρμόδιες Αρχές** διά των μέσων μαζικής ενημέρωσης και των μέσων κοινωνικής δικτύωσης.

Εξοικείωση με τις παρακάτω γενικές οδηγίες απαιτείται να έχει όλος ο πληθυσμός και ιδιαίτερα όσοι κατοικείτε, διέρχεστε ή βρίσκεστε συχνά σε περιοχή στην οποία υπάρχουν:

- **Βιομηχανικές εγκαταστάσεις που χειρίζονται επικίνδυνες ουσίες (υπαγόμενες ή μη στις διατάξεις της Οδηγίας SEVESO III)**
- **Συγκοινωνιακοί άξονες από όπου μεταφέρονται επικίνδυνες ουσίες**

- **Παγοδρόμια και μεγάλα βιομηχανικά ψυγεία.**
- **Εγκαταστάσεις επεξεργασίας νερού στις οποίες χρησιμοποιείται αέριο χλώριο.**

ΤΙ ΚΑΝΕΤΕ...

A. Πριν από ένα βιομηχανικό ατύχημα

Προετοιμαστείτε...

- Μελετήστε, εξοικειωθείτε και εφαρμόστε τις εξειδικευμένες ανά εγκατάσταση SEVESO οδηγίες αυτοπροστασίας που βρίσκονται αναρτημένες στον ιστοχώρο της οικείας Περιφέρειας.
- Αφού διαβάσετε τις οδηγίες, συζητήστε το θέμα με όλα τα μέλη της οικογένειάς σας.
- Συγκεντρώστε στον ίδιο χώρο ή φροντίστε να είναι εύκολο να συγκεντρωθούν σε λίγο χρόνο:
 - Κολλητική μονωτική ταινία (χαρτοταινία) για να κλείνονται οι χαραμάδες από τις πόρτες και τα παράθυρα (σε περίπτωση τοξικού νέφους).
 - Ψαλίδια.
 - Πλαστικά φύλλα (κομμένα στις κατάλληλες διαστάσεις) ή πλαστικές σακούλες σκουπιδιών για την απομόνωση των ανοιγμάτων στα κλιματιστικά.
 - Πετσέτες και πανάκια.
 - Φακός με μπαταρίες (οι μπαταρίες να μην είναι μέσα στο φακό αλλά να βρίσκονται δίπλα, αλλιώς ελέγχετε τις συχνά), για την περίπτωση διακοπής του ηλεκτρικού ρεύματος.
 - Βαλιτσάκι πρώτων βοηθειών.
 - Απαραίτητα φάρμακα για τα μέλη της οικογένειας.
 - Λοιπά εφόδια που μπορεί ειδικότερα να χρειάζεστε.
- Επιλέξτε το δωμάτιο του σπιτιού που προσφέρει τη μεγαλύτερη δυνατή προστασία. Λάβετε υπόψιν ότι το δωμάτιο πρέπει:
 - Να βρίσκεται στο κέντρο του σπιτιού.
 - Να έχει τον ελάχιστο αριθμό παραθύρων και πορτών που ασφαλίζουν ερμητικά.
 - Να συγκοινωνεί με το δωμάτιο του κύριου μπάνιου ή του WC.
 - Τα παράθυρά του να μην βρίσκονται προς την πλευρά του κινδύνου (εγκατάσταση ή δρόμος).
 - Να μην έχει ανοίγματα για ανταλλαγή αέρα με το περιβάλλον (δηλ. τζάκι, κλιματιστικά, ανοίγματα για αερισμό κλπ.).
 - Να βρίσκεται σε όσο το δυνατόν υψηλότερο όροφο (τα περισσότερα τοξικά αέρια, ως βαρύτερα του αέρα κινούνται προς τα χαμηλότερα στρώματα αυτού).

- Ελέγξτε το προαποφασισμένο δωμάτιο για διαρροές (εάν βάζει αέρα) μία μέρα που θα φυσά έξω αρκετά. Στεγανοποιήστε με μονωτική ταινία τα ανοίγματα από το παράθυρο μόνιμα, ούτως ώστε το δωμάτιο να παρέχει υψηλή στάθμη προστασίας.
- Οδηγείτε με αυξημένη προσοχή όταν βρίσκεστε κοντά σε βιομηχανικές εγκαταστάσεις ή σε οχήματα μεταφοράς επικινδύνων υλικών.
- **Σε κάθε περίπτωση, συντονιστείτε με τα μέσα μαζικής ενημέρωσης και κοινωνικής δικτύωσης. Εμπιστευτείτε μόνο τις επίσημες ανακοινώσεις και εφαρμόστε τις οδηγίες μόνο των αρμοδίων Αρχών.**
- Εφαρμόστε τις εξειδικευμένες οδηγίες αυτοπροστασίας σε περίπτωση ατυχήματος σε συγκεκριμένη εγκατάσταση SEVESO, οι οποίες βρίσκονται αναρτημένες στον ιστοχώρο της οικείας Περιφέρειας.
- Αναμένετε από τις αρμόδιες Αρχές να σας ενημερώσουν σχετικά με την κατανάλωση ή μη του πόσιμου ύδατος ή καταναλώστε εμφιαλωμένο νερό.
- Μην πάτε στον χώρο του συμβάντος.
- Αποφύγετε τη χρήση του τηλεφώνου προς τις αρχές ή προς φίλους και συγγενείς, εκτός εάν χρειάζεστε άμεση βοήθεια. Άσκοπη χρήση του τηλεφώνου δεν αφήνει ελεύθερες τις τηλεφωνικές γραμμές για χρήση σε περίπτωση ανάγκης.
- Μην εκθέτετε τον εαυτό σας και τους άλλους σε κίνδυνο.
- Εάν είστε σε άλλο κτίριο εκτός σπιτιού, συνεισφέρετε στην εφαρμογή του σχεδίου έκτακτης ανάγκης του κτιρίου.

B. Κατά τη διάρκεια βιομηχανικού ατυχήματος, οπουδήποτε και εάν βρίσκεστε, εφαρμόστε τις παρακάτω γενικές οδηγίες:

- Διατηρήστε την ψυχραιμία σας και προσπαθήστε να καθυστερήσετε τους γύρω σας.
- Παραμείνετε ή καταφύγετε αμέσως σε ασφαλή κλειστό χώρο και αποφύγετε να κυκλοφορείτε στον δρόμο. Σκοπός είναι να διαφυλάξετε την υγεία σας από επικίνδυνες χημικές ουσίες που μπορεί να εισέλθουν στο σπίτι σας, από πιθανές εκρήξεις (πρωτογενή και δευτερογενή θραύσματα) και από τη θερμική ακτινοβολία.
- Κλείστε ερμητικά πόρτες (εσωτερικές και εξωτερικές) και παράθυρα. Κλείστε εξαεριστήρες και κλιματιστικά.
- Ετοιμάστε βρεγμένες πετσέτες για πιθανή προστασία σας σε περίπτωση εισπνοής ερεθιστικών ουσιών.
- Κλείστε όλες τις εστίες φωτιάς και φυσικού αερίου και μην καπνίζετε.

Ειδικότερα:

I. Εάν είστε στο σπίτι και έχετε διαθέσιμο χρόνο...

- Κλείστε ερμητικά όλα τα παράθυρα, τα παντζούρια και τις κουρτίνες, καθώς και τις εξωτερικές και τις εσωτερικές πόρτες του σπιτιού χωρίς να τις κλειδώσετε.
- Μην πλησιάζετε σε παράθυρα για οποιονδήποτε λόγο. Υπάρχει κίνδυνος τραυματισμού από θραύσματα τζαμιών.
- Κλείστε όλες τις εστίες φωτιάς, τα κλιματιστικά, είτε ανήκουν σε κεντρικό σύστημα είτε όχι, τα συστήματα εξαερισμού, τους απορροφητήρες κουζίνας, τους ανεμιστήρες και κάθε σύστημα θέρμανσης - ψύξης.
- Εάν υπάρχει υποψία για διαρροή εύφλεκτων αερίων, κλείστε τον γενικό διακόπτη του ηλεκτρικού ρεύματος και του φυσικού αερίου για προστασία από ενδεχόμενη έκρηξη.
- Κλείστε τα ανοίγματα των κλιματιστικών με πλαστικές σακούλες σκουπιδιών.
- Μην χρησιμοποιήσετε φιάλες υγραερίου.
- Μην καπνίζετε.
- Φέρτε τα κατοικίδια μέσα στο σπίτι.
- Επικαλύψτε με αυτοκόλλητη μονωτική ταινία (χαρτοταινία) ή όποιο άλλο διατιθέμενο μέσο, τις χαραμάδες (και στις τέσσερις πλευρές) σε πόρτες και παράθυρα και όλες τις οπές. Επιπλέον ή εναλλακτικά, μπορείτε να χρησιμοποιήσετε υγρές πετσέτες ή κουβέρτες, πλαστικά φύλλα, αλουμινόχαρτο ή κηρόχαρτο (λαδόκολλα).
- Καλύψτε με χαρτοταινία την κλειδαριά και γύρω από το πόμολο της πόρτας.
- Ασφαλίστε ερμητικά με χαρτοταινία και πλαστικά φύλλα την είσοδο του τζακιού, τον απορροφητήρα της κουζίνας, όλα τα συστήματα θέρμανσης και τις εισόδους απαγωγών και συστημάτων εξαερισμού, τις πόρτες και τα παράθυρα. Επιπλέον ή εναλλακτικά, μπορείτε να χρησιμοποιήσετε υγρές πετσέτες ή κουβέρτες, αλουμινόχαρτο ή κηρόχαρτο (λαδόκολλα)

- Μην χρησιμοποιήσετε τον ανεγκυστήρα (λειτουργεί σαν αντλία εισαγωγής αέρα στο εσωτερικό του κτιρίου).
- Πηγαίνετε στο προαποφασισμένο δωμάτιο.
- Εάν παρ' όλες τις ενέργειές σας, τα επικίνδυνα αέρια εισέλθουν στο κτίριο, διπλώστε αρκετές φορές μία βρεγμένη πετσέτα ή πανί, καλύψτε το στόμα και τη μύτη σας και πάρτε ελαφρές αναπνοές προκειμένου να «ξεπλένετε» τον αέρα που εισπνέετε. Εναλλακτικά, χρησιμοποιήστε το ντους.
- Ειδοποιήστε τους γείτονες για τον κίνδυνο.
- Συντονιστείτε με τα μέσα μαζικής ενημέρωσης και κοινωνικής δικτύωσης. Εμπιστευτείτε μόνο τις επίσημες ανακοινώσεις και εφαρμόστε τις οδηγίες μόνο των αρμοδίων Αρχών.

Κίνδυνοι από την παραμονή στο σπίτι...

- Στην περίπτωση βιομηχανικού ατυχήματος με έκλυση τοξικών ουσιών, τότε κλείνοντας όλες τις πόρτες (εξωτερικές και εσωτερικές) σε ένα σπίτι επιτυγχάνεται υψηλή στάθμη προστασίας, εφόσον ο χημικά μολυσμένος αέρας έχει μείνει έξω από το σπίτι. Οποιαδήποτε διείσδυση του μολυσμένου αέρα στο εσωτερικό του σπιτιού, μπορεί να έχει πολύ σοβαρές επιπτώσεις στην ανθρώπινη υγεία. Δεδομένου ότι η θανάσιμη δόση για πολλές χημικές ουσίες είναι απειροελάχιστη, συνεπάγεται ότι σύντομη έκθεση στη χημική ουσία μπορεί να επιφέρει ανεπανόρθωτη βλάβη στην υγεία. Επομένως, είναι πολύ σημαντικό να «σφραγιστούν» ερμητικά οι χαραμάδες σε πόρτες και παράθυρα. Είναι, επίσης, σημαντικό τα ανωτέρω να υλοποιηθούν όσο γρηγορότερα γίνεται, χωρίς να περάσει πολύτιμος χρόνος.
- Όσο σημαντικό είναι το έγκαιρο κλείσιμο στις πόρτες και τα παράθυρα ενός σπιτιού, θα πρέπει έγκαιρα μόλις περάσει ο κίνδυνος να αεριστεί το σπίτι πολύ καλά, ώστε να καθαρίσει από τον ρυπασμένο με τοξικές ουσίες αέρα.

II. Εάν είστε στο αυτοκίνητό σας...

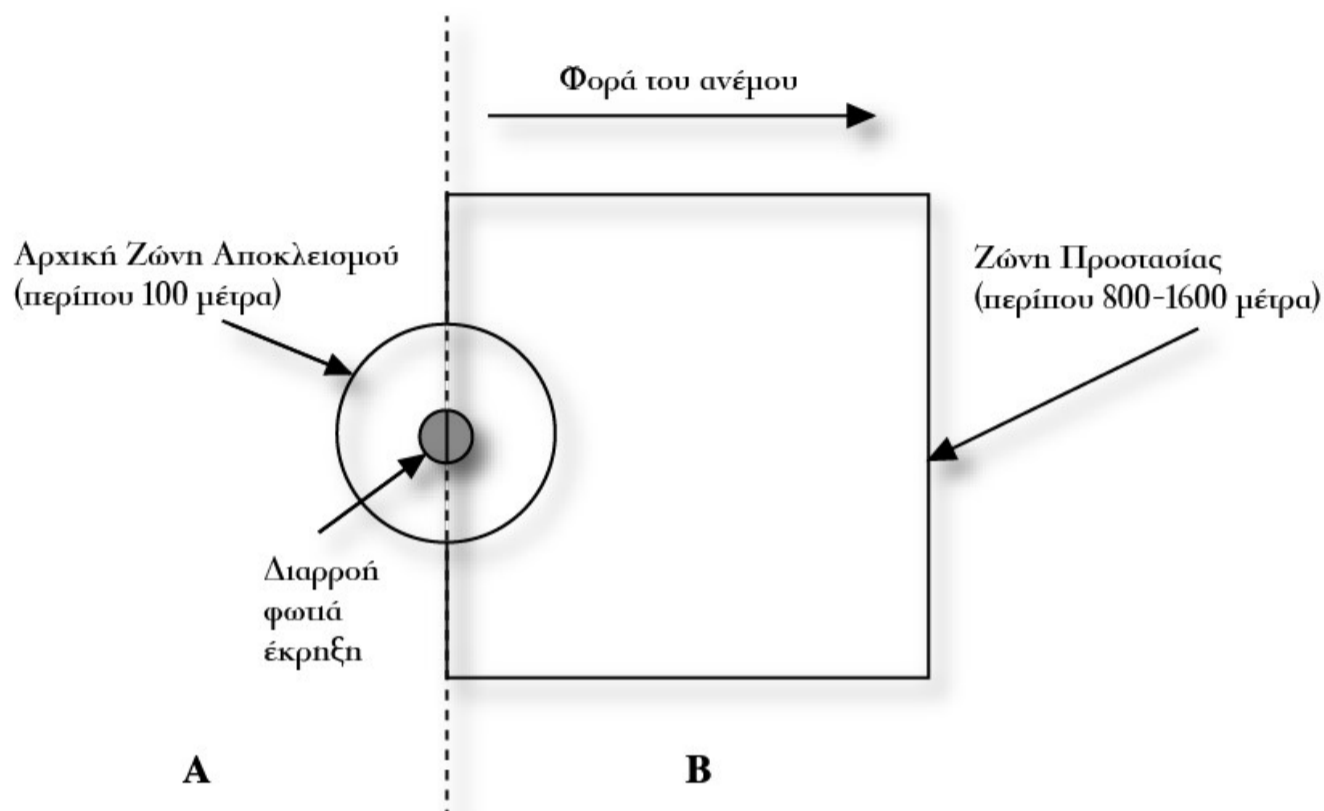
- Κλείστε και διατηρήστε κλειστά τα παράθυρα, το σύστημα κλιματισμού και εξαερισμού και τους αεραγωγούς τους. Με τον τρόπο αυτόν, σας παρέχεται κάποια προστασία μικρής διάρκειας.
- Σε περίπτωση που μπορείτε να διαφύγετε από την περιοχή, παραμείνετε μέσα στο αυτοκίνητο και οδηγήστε προσεκτικά.
- Σε περίπτωση που δεν μπορείτε να διαφύγετε από την περιοχή και υπάρχει κοντά κάποιο ασφαλές κτίριο, παρκάρετε το αυτοκίνητο σε ένα σημείο που δεν εμποδίζει την κυκλοφορία των άλλων οχημάτων και εισέλθετε στο κτίριο. Σε περίπτωση που δεν υπάρχει κοντά κάποιο ασφαλές κτίριο, παραμείνετε ψύχραιμοι μέσα στο αυτοκίνητο.
- Συντονιστείτε με τα μέσα μαζικής ενημέρωσης και κοινωνικής δικτύωσης. Εμπιστευτείτε μόνο τις επίσημες ανακοινώσεις και εφαρμόστε τις οδηγίες μόνο των αρμοδίων Αρχών.

III. Εάν βρίσκεστε μακριά από ασφαλές κτίριο και κοντά στον χώρο του ατυχήματος...

- Απομακρυνθείτε από τον χώρο του ατυχήματος το συντομότερο δυνατόν.

Εάν βρίσκεστε...

- Υπήνεμα του χώρου του ατυχήματος (χώρος Β στο παρακάτω σχήμα), απομακρυνθείτε κινούμενοι κάθετα προς την κατεύθυνση του ανέμου ή τη ροή των υδάτων.
- Προσήνεμα του χώρου του ατυχήματος (χώρος Α στο παρακάτω σχήμα) απομακρυνθείτε κινούμενοι αντίθετα προς την κατεύθυνση του ανέμου ή της ροής υδάτων.

- Γενικά, κατευθυνθείτε προς τα υψηλότερα σημεία της περιοχής, καθώς πολλές τοξικές ουσίες είναι βαρύτερες του αέρα.
- Μην περπατάτε και μην αγγίζετε άσκοπα εκεί που βρίσκεται ουσία που έχει διαρρεύσει.

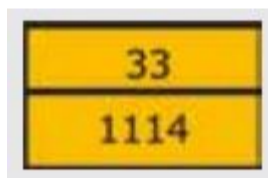
- Μην καπνίζετε.
- Καλύψτε το σώμα σας όσο το δυνατόν περισσότερο.
- «Φιλτράρετε» τον αέρα που αναπνέετε από επικίνδυνα αέρια, σκόνη ή σταγονίδια καλύπτοντας με μία διπλωμένη πετσέτα ή πανί ή μάσκα το στόμα και τη μύτη σας και παίρνετε ελαφρές αναπνοές.
- **Συντονιστείτε με τα μέσα μαζικής ενημέρωσης και κοινωνικής δικτύωσης. Εμπιστευτείτε μόνο τις επίσημες ανακοινώσεις και εφαρμόστε τις οδηγίες μόνο των αρμοδίων Αρχών.**

III. Εάν αντιληφθείτε ένα ατύχημα και αφού απομακρυνθείτε σε απόσταση ασφαλείας

- Ενημερώστε το Πυροσβεστικό Σώμα στο τηλέφωνο 199.
- Δώστε ακριβή στοιχεία (τόπος, απόσταση από τον χώρο του ατυχήματος, όνομα, τηλέφωνο επικοινωνίας κλπ.) και περιγράψτε το περιστατικό.
- Παρατηρήστε:
 - Εάν υπάρχουν θύματα και κάντε μία εκτίμηση του αριθμού των ατόμων (αριθμός νεκρών, τραυματισμένων) και ποιά είναι τα συμπτώματα που παρουσιάζουν (π.χ. ζαλάδα, πονοκέφαλος, ερεθισμός στα μάτια κλπ.).
 - Το χρώμα του καπνού ή του υγρού που έχει διαρρεύσει.
 - Τις οσμές και τους περίεργους ήχους, εάν υπάρχουν.
 - Τη συμπεριφορά του νέφους, εάν υπάρχει (κατεύθυνση κίνησης, βυθίζεται ή ανεβαίνει προς τα πάνω, κλπ.) ή τη συμπεριφορά του υγρού.
 - Εάν υπάρχουν στοιχεία/πινακίδες στις συσκευασίες, στους περιέκτες (βαρέλια, δοχεία και παλέτες) ή στο βυτιοφόρο (όνομα εταιρίας κλπ.) (σε περίπτωση ατυχήματος σε βυτιοφόρο όχημα).
 - Εάν υπάρχουν στοιχεία/πινακίδες στις συσκευασίες, στους περιέκτες (βαρέλια, δοχεία και παλέτες) ή στο βυτιοφόρο (όνομα εταιρίας κλπ.).

Σε περίπτωση ατυχήματος βυτιοφόρου οχήματος με επικίνδυνες ουσίες

- Παρατηρήστε ιδιαίτερα
 - Εάν υπάρχουν πινακίδες χρώματος πορτοκαλί (προειδοποιητικές πινακίδες αναγνώρισης μεταφερόμενης ύλης), συγκρατείστε τους δύο αριθμούς (έναν διψήφιο/τριψήφιο και έναν τετραψήφιο) τους λεγόμενους αριθμούς UN π.χ.

- Εάν υπάρχουν ετικέτες κινδύνου σε σχήμα ρόμβου με χρώματα (κόκκινο, κίτρινο, γαλάζιο, κλπ.), σχήματα (έκρηξη βόμβας, μαύρη ή λευκή φλόγα, νεκροκεφαλή με διασταυρούμενα οστά, κλπ.) και αριθμούς στην κάτω γωνία (1.1, 3, 4, κλπ.), π.χ.

- Τι βρίσκεται κοντά στον χώρο του ατυχήματος (εγκαταστάσεις, κτίρια, σχολείο, βρεφονηπιακός σταθμός, ΚΑΠΗ, στάση μέσου μαζικής μεταφοράς, πλατείες, ποτάμια, λίμνες, φρεάτια, κλπ.).

- Δεν κλείνετε το τηλέφωνο αν δεν σας το πει ο τηλεφωνητής – ίσως χρειάζεται επιπλέον πληροφορίες.

IV. Εάν εκτεθείτε σε χημική ουσία...

- Καλέστε αμέσως ιατρική βοήθεια.

ΕΚΑΒ: 166

Κέντρο Δηλητηριάσεων: 210 7793777

Γ. Μετά το πέρας του ατυχήματος

- Ακολουθήστε τις οδηγίες μόνο των αρμοδίων Αρχών.
- Δράστε γρήγορα εάν έχετε έρθει σε επαφή ή έχετε εκτεθεί σε επικίνδυνες ουσίες.
- Αναζητήστε άμεσα ιατρική βοήθεια εάν έχετε ασυνήθιστα συμπτώματα.
- Σε περίπτωση που έχετε απομακρυνθεί από τον χώρο σας, παραμένετε στο σημείο που έχετε καταφύγει μέχρι να σας υποδειχθεί από τις αρμόδιες Αρχές η επιστροφή στην κατοικία σας.
- Αφού ενημερωθείτε για τη λήξη του περιστατικού και είναι ασφαλές να επιστρέψετε στα σπίτια σας:
 - Αερίστε όλα τα δωμάτια εκτενώς.
 - Για τις επόμενες 1-2 ημέρες, όποτε έρχεστε στο σπίτι, αφήνετε πριν μπειτε έξω τα παπούτσια σας.
 - Καθαρίστε όλον τον εξοπλισμό του σπιτιού (πόρτες, παράθυρα, χαλιά, δάπεδα), καθώς και τους εξωτερικούς χώρους (βεράντες, σκάλες, ταράτσα).
 - Καθημερινά κάνετε ντους, με καλό πλύσιμο στα χέρια, στα μαλλιά, στο μουστάκι και στα γένια.
 - Μην καταναλώνετε φρούτα και λαχανικά της περιοχής. Προτιμάτε τα συσκευασμένα από άλλες περιοχές.
 - Εφόσον οι αρμόδιες Αρχές σας διαβεβαιώσουν ότι δεν συντρέχει κίνδυνος από την κατανάλωση φρούτων και λαχανικών της περιοχής, καταναλώστε τα σύμφωνα με τις οδηγίες των ανωτέρω Αρχών (π.χ. καλό πλύσιμο πριν τη βρώση).
 - Οι αρμόδιες Αρχές, εφόσον χρειαστεί, θα εκδώσουν και σχετική απαγόρευση της ελεύθερης βοσκής προς τους κτηνοτρόφους.
 - Επιπλέον, οι αρμόδιες αρχές θα σας ενημερώσουν σχετικά με τη δυνατότητα ή μη κατανάλωσης κτηνοτροφικών και αλιευτικών προϊόντων.
 - Αναμένετε από τις αρμόδιες Αρχές να σας ενημερώσουν σχετικά με την κατανάλωση ή μη του πόσιμου ύδατος.
 - Αναμένετε από τις αρμόδιες Αρχές να σας ενημερώσουν σχετικά με την καταλληλότητα των ακτών κολύμβησης της περιοχής.
 - Βεβαιωθείτε ότι τα μικρά παιδιά δεν βάζουν στο στόμα τους αντικείμενα που μπορεί να έχουν ρυπανθεί από τις τοξικές ουσίες.
 - Αναφέρετε την παρουσία ατμών ή άλλων επικινδύνων ουσιών στην τοπική αρμόδια Πυροσβεστική Υπηρεσία.